

Processiuns en las pleivs dalla Cadi

Lavur scretta igl onn 1990 a caschun dalla sentupada dallas pleivs dalla Cadi a Mustér

Processiuns en ed ord las pleivs

Cuntegn:

- Pleiv da Medel
- Pleiv da Tujetsch
- Pleiv da Danis/Tavanasa
- Pleiv da Mustér
- Caplania da Segnas
- Pleiv da Surrein
- Pleiv da Trun e Zignau
- Pleiv da Sumvitg
- Pleiv da Rabius
- Pleiv da Schlans
- Pleiv da Breil e Dardin
- Processiuns da pleiv tier pleiv pleiv
- Sursassiala
- Sutsassiala

Pleiv da Medel

Processiuns ord pleiv:

S.Marc:

Avon biars onns, aschia vegn ei detg, mava ina processiu da s.Marc da Medel a Mustér. Ei fuva il di dalla sedada dils buobs da Medel. Pli rabiau ch'ei mava tier - e pli bia graun ch'ei deva quei onn. Quella ei vegnida remplazzada cun ina processiu da Platta a Pardé.

Processiuns enteifer la Val Medel:

Visitaziun da Maria, ils 2 da fenadur a s.Maria/Lucmagn.

Da Platta a S.Maria circa treis uras. Leu s.messa. Il hospitalier fuva obligaus da dar gentar alla suprastonza, plevon e caluster. Ils participants obtenevan in brel vin. Suentermiezdi fagevan la giuventetgna per ordinari ina spassegiada sur il pass giu tier ils vischins dalla Val Blegn. Calau da far quella processiu en connex cun l'erecziun dallas ovras electricas e mir da fermada a S.Maria.

Medemamein ein quei mument las suandontas processiuns vegnidass messas giu:

Nossadunna da candeilas, ils 2 da fevrer

a Platta

Sontgas cruschs, ils 3 da matg, Assumziun da Maria, ils 15 d'uost.

l'entira val mava a Platta Suentermiezdi processiu a Pardé, leu vegneva recitau il s.rusari e turnau anavos. A Pardé implorav'ins s.Roc per la protecziun encunter malsognas - seigi dil carstgaun ni animal

Assumziun da Maria, ils 15 d'uost

a Soliva

Naschientscha da Maria, ils 8 da settember

a Fuorns

S.Antoni, ils 13 da zerladur

da Platta ad Acla

S.Marc, ils 24 d'avrel

da Platta a Pardé

Per s.Gion Battesta., ils 26.6.

processiu da Platta a S.Gions, leu survetsch divin.

Emprem d'uost

a Soliva per implorar madiraziun dil graun.

S.Onna, 26.7.

processiu a Biscuolm tier s.Brida.

Dalla cargada entochen la scargada

Processiu cun il sontgissim entuorn baselgia, naven dalla cargada tochen la descargada, mintga dumengia suenter messa a Platta.

Motivs: Las biaras processions vegnevan tenidas sin la via cantunala. Il traffic ha sfurzau da desister dallas pli biaras processions. Pli baul serendevan ins ils dis da fiasta da parada, naven da mintga vitg, cun procession leu, nua che la fiasta veva liug.

Processions che vegnan aunc oz praticadas:

Dumengia da Palmas	Platta - Curaglia
Venderdis sogn	Platta - Curaglia
Las rogaziuns	Platta - Curaglia
Anceinza	Platta
Sontgilcrest	Platta en turnus
Dumengia dil rusari (emprema october)	Platta
Numnasontga, Dumengia dil Carmel	en santeri a Platta Curaglia

Pleiv da Tujetsch

Processions svanidas:

S.Gottard	El protocol da visitaziun da 1643 vegn fatg davart las procession la suandonta remarca: Il zercladur vegn fatg procession sil S.Gotthard, la vigelgia da s.Gion Battesta a s.Bistgaun, Segnas e da s.Martin a Mustér en claustra. Dapi cu exact ils Tujetschins han fatg la procession sil S.Gottard ei buca enconuscent. Carteivel el decuors dil 16avel tschentaner, segir el 17avel. Perdetga dat la sura notizia tenor rapport da visitaziun da 1643. Lu anflein nus el cudisch da batten sut datum dils 29 da zercladur 1697 la suandonta remarca: "R.D.Kallenberg capellanus me absente Ludovic Jagmet ad processionem montem Gotthardi." Era daco quella procession vegneva fatga ei oz buca pli d'eruir. La procession cuzzava mintgamai dus dis, ils 28 e 29 da zercladur. La davosa ga ha plevon Giusep Hetz menau igl onn 1827 ils Tujetschins sil S.Gottard. Ils motivs ein bein stai la fleivla participaziun ed ins stueva sfurzar da prender part alla procession ni pagar castitg. Mintga fiug fuva obligaus da tarmetter ina persuna.
Tschamut	Persuenter ei vegniu fatg ina procession a Tschamut per il di da s.Pieder e s.Paul. Quella ha cuzzau entochen igl onn 1911.
Mustér Segnas Mustér	il di da s.Gieri entochen 1907. la vigelgia da s.Gion Battesta entochen 1904. da s.Martin entochen 1907. Ina notizia e remarca da professor Placi Condrau, fatga 1863 en la GR, a caschun ch'ils da Tujetsch ein vegni per l'emprema ga sin via nova a Mustér da s.Martin secloma: nua che tuts ch'ei stai ina ga ni l'autra official da vischnaunca han survegniu il gentar en claustra per engrazionta memoria pils survetschs, ch'ils da Tujetsch han giu prestau alla abazia en in combat cun ses renitents subdits dalla Val d'Ursera.
Segnas	Pli da vegl fagevan ils Tujetschins aunc ina procession da s.Roc a Segnas per rugar Diu da salvar dalla muria - forsa dapi la muria da 1637/38.
Ulteriuras processions enteifer la val: da s.Marc gliendisdis da rogaziuns mardis da rogaziun a Zarcuns entuorn baselgia	a Zarcuns a Sutcrestas, Selva a Rueras procession cun la particla dalla s.crusch a Zarcuns e benedicziun dil funs las dumengias suenter messa entuorn baselgia (naven da cargar

confraternitads
fiasta dil Scapulier
s.Pieder e s.Paul
s.Antoni
s.Gion
a Zarcuns

entochen s.Rusari)
processiuns dallas confraternitads suenter viaspras

a Zarcuns
a Surrein ils 13 da zercladur
a Zarcuns ils 23 da zercladur
mintga sonda avonmiezdi a Zarcuns naven dalla emprema dumengia
suenter s.Placi entochen s.Michel

processiun tenor basegns (per
bial'aura ni plievgia)

Las pli biaras processiuns ein svanidas ord motiv dil carschen da
traffic sin la via cantunala. Las autras ein daventadas l'unfrenda d'in
auter patertgar pertuccont las processiuns.

Processiuns aunc oz praticadas en la Pleiv da Tujetsch:

Dumengia da palmas

a Sedrun naven dil Sontget dils Gediun en baselgia parochiala,
a Rueras dil plaz scola en baselgia.

Anceinza,

processiun cun benedicziun dil funs, sil plaz scola a Sedrun,
a Rueras medemamein sil plaz scola.

Cor da Jesus a Rueras,
Sontgilcrest a Sedrun,
S.Vigeli, fiasta dil s.patrun,
Cor da Maria,
Rusari, emprema dumengia
d'october,

processiun cun parada silla piazza da scola
fiasta da parada e processiu sil plaz scola
processiun cun parada sil plaz sper Tgès'alva a Sedrun
fiasta da parada a Rueras, processiu sil plaz scola
Fiasta da parada a Sedrun, processiu giuls Plauns da Sedrun

Pleiv da Danis/Tavanasa

Processiuns da pli baul:

Fiasta da Sontgilcrest, tochen
circa 1955

Processiu cul sontgissim, baldachin, societad da musica e parada. In
onn a Danis, in onn a Tavanasa, tras il vitg. Vegneva eregiu treis altars
nua ch'ei vegneva dau la benedicziun. Ils altars vegnevan eregi ed
ornai dils pli datier vischins.

S.Marc,

processiu a Schlans, leu s.messa (medemamein las pleivs da Breil e
Dardin)

S.Onna,

processiu a Trun, caplutta s.Onna e lu s.messa en la parochiala (sin
via cantunala).

Rogaziuns,

in avonmiezdi processiu a Dardin, l'auter di a Breil.

Fiasta dalla ss. Trinitad,

(dedicaziun da nossa baselgia)

Processiuns a Danis: las pleivs da Dardin, Breil, Trun e Schlans.

Processiuns enteiter la pleiv:

Otgavel da Sontgilcrest,

processiu per benedicziun dil funs.

Entuorn Anceinza,

processiu tras il funs (Plaun Danis)

Motivs ch'igl ei vegniu desistiu dallas processiuns ein: il traffic sin via
e buca il davos la schliata peda. Las processiuns ein dismesas circa els
onns 1960 - 65.

Oz vegn aunc fatg ina processiu a Capeder, leu s.messa en caplutta.

Pleiv da Mustér

Processiuns ord pleiv:

Processiu da s.Vigeli, 24.6. a
Sedrun.

La davosa gada igl onn 1908. Dapi lu ei quella vegnida remplazzada
cun ina processiu a S.Gada. 1961 ei la davosa processiu da s.Vigeli
stada. Ella vegneva fatga mintga ga l'emprema dumengia suenter
s.Gion naven dalla baselgia da s.Gions entochen S.Gada. La medema
processiu vegneva fatga il secund di dallas rogaziun. Ella ei vegnida

	fatga la davosa gada igl onn 1973 e reprida 1979 sco suletta processiuin dallas rogaziuns.
Processiuns che vegnevan fatgas	enteifer ils cunfins dalla pleiv da Gions e caplanias da Mustér:
Processiuin da s.Marc, ils 25 d'avrel	Naven da S.Gions sin claustra e leu s.messa. Schau curdar igl onn 1967.
Processiuns da rogaziuns la jamna d'Anceinza:	Gliendisdis: Naven da S.Gions a S.Gada, leu s.messa e processiuin anavos. Mardis: Naven da S.Gions a S.Placi, leu s.messa e processiuin anavos. Mesjamna: Naven da S.Gions sin claustra, leu messa e processiuin anavos. Quei ei stau aschia tochen igl onn 1971. Oz mo pli ina processiuin, il mardis a S.Gada, cun s.messa e processiuin anavos a S.Gions. Processiuin entuorn baselgia. Curdau 1961.
Processiuin: "Anflada dalla s.Crusch" (ils 3 da matg):	
Processiuin ad Acletta per la fiasta dalla visitaziun da Maria tier Elisabet ils 2 da fenadur.	Ad Acletta s.messa. Curdada ca. 1960.
Processiuin da s.Placi ils 12 da fenadur:	Naven da S.Gions encunter la baselgia da s.Placi; o "DavosMuster", leu nua che la via vegn giu da claustra el stradun, s'uneva la processiuin dils claustrals cun quella dils da Mustér; lu o S.Placi s.messa e processiuin anavos. Curdada ? S.messa a S.Gions, lu processiuin sin claustra. Curdada 1967.
Fiasta dil s.Scapulier (3.dumengia da fenadur):	
S.Onna, mumma da Maria (26 da fenadur):	Processiuin e s.messa ad Acletta. Curdada ?
S.Roc, ils 16 d'uost:	Allas 08.00 uras parteva la processiuin naven da S.Gions encunter Segnas. Quella processiuin vegneva fatga en regurdientscha dalla muria d'anno 1637. Curdada 1956.
Fiasta dil s.Rusari. (emprema dumengia d'october):	Suenter la s.messa festiva: processiuin naven dalla baselgia parochiala - Sut Gliendas - Catins - Dulezi ed anavos en baselgia. Curdada ?
Numnasontga e Di dallas olmas:	Pli baul: L'usitada processiuin on santeri, entuorn baselgia. Ussa buca pli pusseivel, muort il plaz sin santeri e la gronda fuola da pievel; las ovaziuns prevedidas vegnan fatgas en baselgia, silsuenter viseta privata dallas fossas on santeri.
Processiuns aunc oz practiadas:	
Processiuin per la fiasta dalla presentaziun da Jesus el tempel (Nossadunna da candeilas) ils 2 da fevrer:	Benedicziun dallas candeilas avon scola, lu processiuin cun candeilas ardentas sin claustra, en baselgia da Nossadunna. Negina processiuin anavos. Vegn fatga dapi igl onn 1984, cun la renovaziun e benedicziun dalla baselgia da Nossadunna sin claustra.
Processiuin da venderdis sogn:	Regurdientscha: Prender Jesus giud la crusch, purtar el alla fossa e satrar. La processiuin va naven dalla baselgia parochiala da Cons giu, via Lucmagn, da Catins si a Sut Gliendas ed en baselgia. Sper baselgia: canera cun las sgaras e traplas ("rueida dils gediun"). En processiuin vegn purtau "la bara da Jesus" (statua), la "Mumma dallas dolurs", igl "Ecce homo" e differents utensils dalla crucifigaziun.
Rogaziuns:	il mardis processiuin a S.Gada, leu s.messa e processiuin anavos a S.Gions.
Processiuin da Sontgilcrest:	Suenter la s.messa sin claustra vegn tenu processiuin entuorn claustra. Tochen la refuorma dalla liturgia: dus Sontgilcrest en vischnaunca: sin claustra la gievgia e la dumengia sissu Sontgilcrest en pleiv; mintgamai cun processiuin e quater altars.
Processiuin a Cavardiras:	per la fiasta da s.Antoni (ils 13 da zercladur), ussa la dumengia il pli damaneivel dils 13 da zercladur. Processiuin da S.Gions a Carcarola - Punt da Brulf a Cavardiras. Leu

Processiun da s.Gion Battesta ils 24 da zercladur, resp. ussa la dumengia il pli datier dils 24 da zercladur: s.messa festiva. Anavos negina processiun. Suenter la messa festiva: Naven dalla baselgia parochiala si Dulezi - Via Dulezi - Via pervenda - avon scola nova. Leu benedicziun cun particla; silsuenter las usitadas salvias tras l'Uniun da giuventetgna (parada) e la musica instrumentala.

Processiun da s.Placi: Suenter la messa festiva pontificala, processiun entuorn claustra sco da Sontgilcrest. La processiun finescha denton avon la porta claustrala cun la benedicziun dil celebrant principal. Lu las usitadas salvias. La processiun veglia da s.Placi mava dalla Via da paders - Cons - Vitg - ed anavos en claustra.

Assumpziun da Maria, ils 15 d'uost: Suenter la s.messa a S.Gions: processiun da Cons giu e da Catins si.

Mater misericordiae (dumengia dil perdun), la dumengia suenter Nossadunna uost: Processiun sco da s.Placi; era la processiun veglia sco da s.Placi.

Caplania da Segnas

Cunquei che la caplania da Segnas ei ualti veglia (dapi 1773) ha ella era sviluppu ni surpriu gia baul processions ed usits. Bein unica per l'entira Surselva ei la processiun da s.Roc.

Processiun da s.Roc 1637/38 ei la muria stada a Segnas. 15 umens e 15 femnas ein daventai unfrendas da quella. Per cussegl dad avat Augustin Stöcklin da Mustér, decida il spiritual da Segnas, da gliez temps in pader caputschin dalla pleiv da Mustér, da menar atras ina processiun per il di da s.Roc ils 16 dad uost. Il pli interessant ei ch'ils affons fan la processiun, accumpignai dad entginas mattauns. Duront la processiun vegneva la canzun da s.Roc sco era autras canzuns sur dalla muria cantadas. Tier la processiun s'udeva era in cafanun, ina crusch, scalins, bandieras e naturalmein sco ei s'auda tier ina cumpignia da mats (affons) las buis. La processiun visitava la caplutta da Nossadunna ad Acletta ed era quella da sogn Giachen a Cuoz. Pli baul prendevan era ils affons da Mustér l'ocasiun da far part alla processiun.

Aunc oz vegn la processiun fatga e quei mintgamai il di da perdanonza da s.Roc che vegn stuschaus sin ina dumengia. Sper las mattauns prendan era las femnas maridadas la via sut ils peis e serendan ensem culs affons cantond canzuns da Nossadunna da Segnas ad Acletta e lu a Cuoz per puspei turnar anavos a Segnas. Tier l'arrivada dalla processiun el vitg vegnan ils zenns tuccai. La processiun entscheiva sin Crestas, in crest sur Segnas e finescha cun ina devoziun ella baselgia da sogn Roc e sogn Bistgaun a Segnas. Bein vegn la processiun buca pli fatga per implorar protecziun encunter la muria, mobein segir era per la protecziun encunter autras malsognas "modernas".

Processiun da dumengia da palmas: Quella processiun vegn aunc fatga oz, ha sias ragischs ualti carteivel all'entschatta da nies tschentaner. Las palmas benedicidas vegnan purtadas entuorn baselgia. Duront quei viadi tucan ils zenns. A quella processiun fan tuts part. Inagada ei la processiun vegnida fatga naven dalla scola.

Processiun da Nossadunna da Candeilas: Cu ins ha entschiet cun quella processiun ei buca pli dil tut clar. Ins mava medemamein entuorn baselgia sco tier la processiun da

- dumengia da palmas. Calau cun quella processiu han ins igl onn 1965.
- Processiuns da bara Avon che la caplutta da morts a Mustér existeva, restava il miert anavos en casa tochen il di dalla sepultura. Lura vegneva el purtaus ni menaus en crotscha (pli tard) a Mustér, accumpignaus dalla raspada da bara che formava ina processiu. Da Segnas menava quella sur Peisel a Cuoz ed allura a Mustér (cf. Via da bara). Ils zenns dallas capluttas annunziavan l'arrivada dil til mintgamai egl uclaun.
- Processiu da s.Giachen Naven dil 17avel tschentener entochen 1965 han ils d'Acletta fatg ina processiu per il di da s.Onna (26 da fenadur) in di suenter s.Giachen (patrun caplutta), a Cuoz. La processiu era fetg semeglionta a quella da sogn Roc. Ella secumponeva orda mattauns ed affons d'Acletta. Ils affons purtavon bandieras.
- Processiuns singularas Per implorar plievgia ni bialaura fagevan ils da Segnas tenor basegns processiu ad Acletta tier Nossadunna. Per il di da s.Roc fagevan ils da Tujetsch e quels da Mustér ina processiu a Segnas. Per la missiu 1989 a Mustér han ils da Segnas fatg ina processiu da tizuns naven da s.Catrina ad Acletta entochen en baselgia claustrala.

Pleiv da Surrein

- Processiuns ord pleiv
S.Marc Processiu cun tuttas pleivs da Sutsassiala a Schlans. Emprema benedicziun dil funs. Ils plevons dallas differentas pleivs vevan da perdegar tenor tur.
- Rogaziuns Igl emprem di dallas rogaziuns a Sumvitg e da leu cun l'entira pleiv a Cumpadials. Leu vegneva celebrau ina messa bassa. Silsuenter cuntinuava la processiu viers Surrein. Leu fava survetsch divin cantau.
- S.Mudest Entras in decret dalla Curia episcopala da 1901 eis ei stabilii, che Surrein fa las processiu liturgicas sin il territori dalla pleiv. S.Mudest a Sumvitg da crusch si. Quella processiu vegneva tenuta per dar honor a s.Mudest ed era per sentupar cun la pleiv-mumma.
- La dumengia dil s.Scapulier ni la dumengia suenter, mava Surrein cun processiu a Rabius. Carteivlamein dapi ch'ins ha baghegiu baselgia nova a Rabius e midau patrocina naven dalla Naschientscha da Maria tier il s.Scapulier 1929. Egl urbari da 1957 vegn ella buca pli numnada.
- Da s.Onna mava la processiu a Trun ensem cun Rabius e Sumvitg.
Fiasta dalla Visitaziun da Nossadunna, ils 2 da fenadur. Processiu entuorn las squadras. Il motiv fuvà igl imitar il viadi da Nossadunna ed era rugar per aura favoreivla. Surrein va a Rabius e cun lezs a Sumvitg. Il plevon da Surrein celebrava leu la s.messa. Da leu mava l'entira vischnaunca a Cumpadials ed a Surrein. Leu cantava il plevon da Sumvitg la s.messa. Duront la s.messa a Sumvitg vegneva igl uffeci dils morts recitau. Pils da Surrein fuvà finii, ils auters mavan vinavon el rudi mintgamai tochen a casa. L'emprema gada plaida igl urbari da 1848 da quella processiu. Carteivlamein per venerar Nossadunna dalla neiv.
- Processiu al Bogn da Tenigia: Processiu en pleiv
S.Marc ils 24.4. a Reits, calau 1978.
Vigelgia dall'Assumpziun da Maria curdava la processiu da Reits per engraziament che Dieu aveva schurmegiau Surrein dalla innundaziun digl onn 1834, ils 27 d'uost. La processiu mava en tier la Punt da Cumpadials e suenter il Rein giu. Avon 1957 han ins mess ella sils treis da matg, demai che la

- La fiasta da Sontgilcrest
fiasta dalla ss.crusch era lu gia messa cun sia processiu sin l'emprema ed ils onns da cumin sin la secunda dumengia. vegn la processiu fatga solemnamein tenor ritual. Entuorn 1840 vegneva la processiu era fatga igl otgavel cun la medema solemnitad. Ussa van ins mo entuorn baselgia.
La processiu entuorn baselgia vegn mintgamai fatga l'emprema dumengia dil meins suenter viaspras en honor dalla confraternitad dil s.Rusari e la tiarza dumengia suenter messa cul sontgissim tenor statutas dalla contraternitad dil ss. sacrament.
Calonda matg croda la processiu numnada dall'aua, che mava tochen sin Plaun fravi e lu dal Palun Surrein giu cun quater staziuns e benedicziun dil funs.
Ina semeglionta processiu curdava sin Anceinza, mava tochen a Reits cun quater staziun ed ei vegnida eregida "per liberaziun dals saleps ed autra nuscheivla vermaneglia". L'aua dils saleps vegneva benedida avon la processiu.
- Rogaziuns:
Gliendisdis, mardis e mesjamna a Reits. Per ordinari ils emprems dus dis cun messa ella parochiala, la mesjamna cun messa en caplutta a Reits. Dapi 1969 vegn Surrein pastoraus da Rabiun anora e perquei eis ei lu mo ina ni duas rocessiuns dalla parochiala a Reits tochen 1990.
- Anceinza:
Si Catur sur Reits ed o Bubretsch ed anavos. Calau 1972. Tochen 1975 han ins aunc fatg las quater staziuns da benedir il funs mo en baselgia.
- Cargada dallas alps:
Mintg'otra dumengia avon messa processiu a Reits, mintg'otra entuorn baselgia, la tiarza denton adina entuorn baselgia cun speciala obligaziun pils confrars dalla confraternitad dil ss.sacrament digl altar. Sco las pli biaras pleivs ha era Surrein calau cun quellas processiu, entuorn 1960, per implorar benedicziun sin las alps.
Agl ur dalla Val Sumvitg per implorar proteczion encunter innundaziuns ord da quella val. Dapi cu sa negin, cu era buca fixau, tenor dir dil president dalla pleiv ei quella vegnida fatga tochen circa 1980. Pertgei cu ei hagian calau, hagi l'aua gronda da 1987 sbuau naven igl ur.
NB: Perdanonza ei ozildi mo il "Cor da Maria", la davosa dumengia d'uost.
- Processiuns che vegnan fatgas aunc oz
Gliendisdis da rogaziun:
Dapi 1990 (extra per sentupar denter quellas duas pleivs che vegnan pastoradas dil medem plevon) van ils da Surrein en processiu per implorar benedicziun dil funs a processiu a Rabiun. Leu ei s.messa e lu processiu anavos a Surrein. (Fetg buna participaziun)
- Mesjamna da rogaziun:
Dumengia dil s.Rusari.
emprena dumengia d'october.
Dapi cu buca enconuscent. Motiv sco dapertut, processiu a Reits. Processiu a Planatsch Motiv: per plascher etc. confraternitad. 1988 buca vegnida fatga.

Pleiv da Trun e Zignau

Ord pleiv:

Tier la baselgia da s.Gieri a Schlans

serendevan las processiu da Trun e Zignau il di da Marc, s'entupond leu cun talas dallas treis pleivs da Breil ed entochen entuorn 1890

- La dumnegia dalla ss.Trinitad
 Secund di dallas rogaziuns.
- aunc cun la processiu ord las treis pleiv da Sumvitg. serendevan las processiuins da Trun e Zignau tier la baselgia dalla pleiv da Danis e s'entupavan leu cun quellas dallas autras pleivs da Breil e mintga auter onn aunc cun quella da Schlans. Processiu a Sumvitg. Il plevon da Trun perdegava e cantava messa. Suenter mavan las processiuins da Trun e Sumvitg a S.Benedetg. Leu puspei messa cantada.
- Processiuins enteifer ils cunfins dalla pleiv :
- Curdava quei di sin la fiasta dalla s.Crusch, mava la processiu da Trun a Surrein. Entuorn 1830 mava la processiu igl empren a S.Benedetg, leu messa bassa. Turnava lu a Sumvitg e cala cun survetsch divin e priedi.
- Il di da s.Onna, 26-7
- Processiu tier la caplutta da s.Brida suenter esser cargau las alps. Pli baul daventava quei pil pli il firau dallas auras, s.Pieder e s.Paul. Processiu per implorar la protecziun encunter la lavina sitier la crusch-lenn giudem la pastira dalla Ferrera sur il vitg da Trun. arrivavan las processiuins ord las pleivs da Sumvitg, Schlans e Breil visitond igl empren la caplutta da s.Onna. Silsuenter assistevan tuts ad in survetsch divin communabel ella pli vasta baselgia parochiala. Dapi 1734 entochen 1900 pelegrinava era ina processiu ord la pleiv da Sursaissa quei di tier la caplutta da s.Onna. (1682 schizun ina processiu dallas pleivs d'Andiast e Pigniu)
- Perdanonza (davosa dumengia da settember)
 Dumengia dil s.Rusari
 Zignau: dumengia dil Scapulier
 Sontgilcrest
 Num da Maria
- si Nossadunna dalla glisch

Pleiv da Sumvitg

- S.Crusch, 3-5,
 Cor da Maria
- Il tierz di dallas rogaziuns mava la pleiv da Sumvitg cun quella da Trun a Zignau. Leu era messa e priedi dils plevons da Sumvitg, Surrein e Schlans tenor tur. Igl onn 1837 ha la vischnaunca da Sumvitg concludiu dad ir quei di culla processiu mo tochen Trun. a Surrein ensemen cun Rabius. a Surrein
- Quellas duas sura processiuins ein vegnidas dismissas, empau muort las schliatas vias. Restaus ei igl usit ch'in representant dalla famiglia Schmid de Bubretsch ed in dalla famiglia da Sep Benedetg Candinas gidan quei di (tier la processiu da s.Mudest a Surrein) a purtar las reliquias da s.Mudest, transportadas a Sumvitg ils 15 da zercladur 1770.
- S.Marc, 25-4,
- processiu cun Surrein e Rabius, lu Trun e Zignau a Schlans entochen 1956.
- Processiu dallas squadras, visitaziun da Nossadunna, era firau dallas auras, ils 2 da fenadur:
- Processiu entuorn las squadras. Il motiv fava igl imitar il viadi da Nossadunna ed era rugar per aura favoreivla. Surrein va a Rabius e cun lezs a Sumvitg. il plevon da Surrein celebrava leu la s.messa. Da leu mava l'entira vischnaunca a Cumpadials ed a Surrein. Leu cantava il plevon da Sumvitg la s.messa. Duront la s.messa a Sumvitg vegneva igl uffeci dils morts recitaus. Pils da Surrein fava finiu, ils auters

- Fiasta dil Scapulier, secunda dumengia da fenadur:
S.Onna, 26-7, mavan vinavon el rudi mintgamai tochen a casa.
Processiun a Rabijs. Era Surrein mava quei di a Rabijs.
- Processiuns enteifer la pleiv ch'ei svanidas:
Nossadunna da candeilas, 2-2: Suentar messa processiun entuorn santeri (sut il mir vi) cun candeilas ardentas. Calau si entuorn 1958.
- Dumengia da Palmas: Pli baul serimnava tut la glied en baselgia. Leu vegnevan las palmas repartidas. Immediat suandava la benedicziun da quellas e la processiun semetteva sin viadi entuorn santeri. Arrivai avon porta baselgia fuvà quella serrada. In triep cantadurs eran endadens ed ils auters eran ordadora ed acclamavan lu inaga ordado e lu dadens las supplicas per latin er far arver la porta. Il spiritual spluntava lu cun l'asta dalla crusch treis gadas encunter la porta ed ei vegneva lu aviert ella. Quei significava probabel l'entrada da Jesus ad Jerusalem. Midau ritus entuorn ils anno 61/62.
- Venderdis sogn: Suentermiezdi vegneva tatg processiun cun ina statua da Niessegner en bara encunter Rabijs, Sontget. Lu puspei anavos en baselgia e leu recitau la mundinas.
- Sonda sontga: processiun entuorn baselgia cun candeilas ardentas. Calau ca. ils anno 1958.
- S.Marc, 25-4, processiun a Clavadi e leu s.messa. Quella ha remplazzau la processiun da s.Marc a Schlans. Calau ils anno 1968.
- Rogaziuns Gliendisdis: processiun a Cumpadials, leu s.messa ed anavos.
Mardis: processiun a Clavadi, s.messa
Mesjamna: processiun a s.Benedetg e s.messa
- Anceinza: Pli baul processsiun per benedir il funs entochen Sontget encunter Rabijs. Lu anavos e cuntinuaziun entochen Cumpadials e lu anavos. Quei ei lu vegniu scursaniu entuorn ils anno 1959 ed ins mava lu mo pli enta Cumpadials ed anavos.
Dapresent vegn ei buca fatg pli quella processiun d'Anceinza. Il treis dis da rogaziuns vegn ei fatg ina s.messa a vitg, excepui la sera ch'ei croda a Cumpadials vegn la processiun da benedir il funs fatga lu. caplutta dil bogn
- Bogn Tenigia, 5-8, Sontgilcrest Pli baul vegneva ei tatg si quater altars en differents loghens el vitg. La processiun vegneva fatga cun il ss., cant, musica e parada. Sper mintga altar vegneva ei legiu in evangeli e lu dau la benedicziun. Quei modus ei vegnius midaus 1967 cura ch'ins ha baghegiu la casa da scola nova. Sut lezza casa vegn ussa fatg si in altar e la processiun cun parada va entochen leu. Suentar la usitada devoziun cul ss. retuorn en baselgia.
Tenor privilegi dils umens ch'ei en la Confraternitad dil ss. sacrament, la quala ha giu priu sia entschatta gia avon 250 onns ed exista aunc oz, portan quei di quater confrars il baldachin e quater latiarnas. Ils auters commembers portan quei di ina enzenna, enstagl dil habit ch'existeva pli baul.
Era tenor privilegi dils confrars da quella confraternitad vegneva ei pli baul, avon 1956, duront la stad mintga tiarza dumengia dil meins uenter messa fatg procesiun cul ss. entuorn santeri. Suentar 1956 han ins schau curdar la processiun e fatg ina devoziun dil s. en baselgia. Dapi 1962 vegn quella devoziun era buca fatga pli.
- S.Luregn, 10-8 processiun tiel s. patruon da Laus, perdanonza. Calau entuorn 1948.

Numnasontga e di dallas olmas: Oz: Dumengia da palmas:	processiun treis gadas entuorn baselgia. Suenter mintga tur stevan ins eri tier ina devoziun per las olmas. Calau si 1965.
Anceinza: Sontgilcrest: S.Mudest:	Repartiziun dallas palmas sin plaz Cadruvi. Il spiritual arriva e suenter ina lecziun vegnan las palmas benedidas. Processiun tochen entadem il vitg ed anavos en baselgia. processiun cun benedir il funs. processiun alla piazza da scola, altar, musica, parada. Il secund patrun da nossa baselgia ei fiasta gronda e perdanonza. Pli baul vegnevan ils da Rabiun e Surrein e Cumpadials cheu avon messa en processiun per far fiasta cun nus. Ussa vegnan mo pli ils da Cumpadials e Laus cun lur statuas da s.Giusep e s.Luregn. La societad da musica cun parada van encunter ed accumpognan els en baselgia. Suenter messa vegn ei lu fatg processiun, musica e parada ordavon suandai da 12 reliquias e lu la biala statua da s.Mudest, s.Antoni, Nossadunna, s.Giusep e s.Luregn. Il balduchin portan quei di dus geraus e dus commembers dalla suprastonza da pleiv. La processiun va entochen en sin il plaz scola nua ch'ei vegn sunau e cantau e suenter l'usitada benedicziun puspei anavos en baselgia.
S.Rusari	emprema dumengia d'october, veneraziun da Nossadunna dil s.Rusari. Processiun senza parada al plaz da scola.
Numnasontga e di dallas olmas:	processiun on santeri e leu devoziun.

Pleiv da Rabiun

Rabiun ei vegniu pleiv pér 1901 e stueva sco caplania buca far las processiuns.

Da s.Marc 25-4,

vegn detg dils vegls da Surrein che lur vegls schevien ch'ei mavien ensemen culs da Rabiun en processiun a Schlans. Negin sa cu ins ha entschiet e cu calau. En ina agenda da sur Gion Fidel Caduff da Cumbel, caplon a Rabiun, stat ei scret: Dallas rogaziuns drova il caplan buca far processiuns sch'el vul buc, ed aschia era buca da s.Marc. ca 1870!

Da s.Cruschs, 3-5,

processiun a Surrein - ei perscreta en suranumnada agenda 1870. Motiv: per sentupar e festivar cun la pleivvischina da Surrein. Cu ins ha calau, hai buc anflau. Las pli veglias publicaziuns che hai anflau dateschan da 1969 e cuntegnan nuot semegliant.

S.Mudest 15-6,

a Sumvitg. Il document da fundaziun caplania 1804 di sur da s.Mudest ed autras fiastas, „da far ella caplania la messa bassa, aschi baul ch'ils habitonts da Rabiun pon arrivar tiel solem survetsch divin ella baselgia parochiala e vegnan leutier sin negina moda impedi“. Pia nuot da processiun. En suranumnada agenda 1870 stat ei: Da s.Mudset messa marvegla e suenter processiun a Sumvitg. Matei per sentupar, selegrar e festivar cun la pleiv-mumma.

Processiun da squadras:
Cor da Maria a Surrein,

mira sut Surrein
davosa dumengia d'uost. Dapi cu buca enconuscent. L'agenda da sur Caduff cuntegn buc ella. Motiv: matei sentupar cun la pleiv vischina per selegrar e festivar cun lezza.

S.Onna, 26-8,

ils da Sumvitg e Surrein s'euneschan culs da Rabiun en baselgia da Rabiun e lu van tuts da cuminonza en processiun a Trun tier s.Onna. Cu ina ha calau ei buca d'anflar. Els urbaris da Rabiun 1952 e Surrein 1957 tiguerscha ella.

Visitaziun da Nossadunna,

cun Surrein a Sumvitg da leu a Cumpadials e vi Surrein anavos a

	Rabius.
Processiuns en la pleiv	Descrivend en la cronica dalla caplania e pleiv Rabius il process da daventar pleiv independenta scriva sur Leonard Soler: "Essend il vegl usit da far las processiuns da rogaziuns ensemblamein cun Sumvitg pella pleiv da Rabius buca fetg commadeivels e prattics, ha msgr.Uestg suenter haver udiu ils giavischs dils aultrev. Sgr. plevons de Sumvitg, Surrein e Rabius, tras prescript dils 10 da matg 1901 ordinau che las processiuns liturgicas dellas rogaziuns doveien dacheudenvi vegnir tenidas da mintga pleiv persula, ed enteifer ils confins della pleiv".
S.Marc,	dapi cu buca enconuschent, mo essend la processiuin da s.Marc l'emprema benedicziun dil funs, eis ella da supponer ch'ella seigi era cumprida en suranumnadas processiuns da rogaziuns. Processiuin alla caplutta da s.Clau a Runs. Schau ira a piarder in tec allaga. La davosa publicada 1977.
Rogaziuns:	Dapi 1901. Las rutas paran da haver midau enteifer ils onns. En las publicaziuns avon maun hai anflau las suandontas: Gliendisdis a Runs, mo dapi ch'il plevon da Rabius ha era stuiu surpender Surrein, mo malreguladamein e 1980 introduciu uorden niev cun ina staziun avon scola ed ina en santeri. (1981/1982 a Cavivens) Mardis, sil plaz scola, cun las midadas sco il gliendisdis. Da 1983 - 1988 mo quella.
Anceinza:	Sil plaz scola, dapi 1972 las staziuns en baselgia.1980 mo aunc ina e 1981 nuot pli. 1988/1989 pelegrinadi dalla pleiv a Nossadunna dalla glisch. 1990 havein buca saviu far , demai che la baselgia da Nossadunna dalla glisch ei en cumpleina renovaziun.
2-7	dapi ch'ins ha calau cun quella dallas squadras interparochialas, hagi ins tenor dir dils parochians fatg ina processiuin alla crusch denter Caduff e Cumadé, ina crusch ch'ei eregida per implorar protecziun encunter lavinas e bovas dalla Val Rabius giu. A scret hai anflau nuot surlunder. Per 1990 ha il Cussegl pastoral decidiu da far ella pil futur.
Processiuns aunc oz praticadas	
Dumengia dil s.Rusari,	confraternitad ei vegnida eregida 1902. Schebein ins ha gia dapi lu fatg la processiuin quei di sai buc eruir. Il motiv sco dapertut.
Mardis da rogaziuns:	Per che las duas pleivs da Rabius e Surrein che vegnan pastoradas dal medem plevon sentaupien dapli havein introduciu cun 1990 processiuin dils da Rabius a Surrein. Leu s.messa culs da Surrein ensemen e processiuin dils da Rabius anavos.
Anceinza.	Dapi 1988 - per dedicar la pleiv a Nossadunna e benedir il funs a Nossadunna dalla glisch.
Emprema dumengia da fenadur ni 2-7,	dapi 1990 si la crusch sur Caduff per implorar protecziun encunter lavinas e bovas neuagiu dalla Val Rabius.

Pleiv da Schlans

Tenor igl urbari da 1926 Processiuns ord pleiv:

Mardis dils dis dallas rogaziuns	processiuin a Breil. Partenza mesa las otg. Sa quella buca vegnir fatga, lu processiuin tier Nossadunna si Camertgeis.
Dumengia dalla ss.Trinitad.	Mintg'auter onn processiuin a Danis.
S.Onna:	Processiuin a Trun entochen igl onn 1956.

Processiuns en pleiv tenor urbari da 1926:

Naven da Pastgas entochen Numnasontga ei l'emprema dumengia dil meins processiu dalla confraternitad dil s.Rusari entuorn baselgia. Medemamein ei quei temps la davosa dumengia dil meins processiu entuorn baselgia per la Confraternitad dil ss. Cor da Jesus. Naven da cargar tochen scargar l'alp ei tuttas autras dumengias e fiastas processiu si Nossadunna. Cantau la litania e tschun Babnos.

2 da fevrer processiu
Dumengia da palmas
S.Marc:

Trun, Zignau, Dardin, Breil, Danis fan processiu a Schlans. Tochen ca. 1902 vegnevan era Rabiun, Sumvitg e Surrein. Avon messa dat il plevon ina marena als spirituals. Davart quella processiu scriva G.A.Pfister en la historia e cultura da Schlans cumpariu ellas Annalas annada XLV il suandont: „Ferton ch'il predicatur en la baselgia fulenada sedeva tutta breigia de migliurar ses auditurs pelegrins, deva ei per regla sin cadruvi ni en ina streglia ina brava sedada denter ils buobs, che havevan gia enten bitschar las crusch dau in brav stausch. Trun e Sumvitg formavan ina partida encunter Schlans e Breil. Bein enqualin restava mo per amur de s.Marcus in onn pli ditg denter ils buobs. Fuva la caniala gronda, deva ei glied che pretendevan in bien onn. Per quels fuva il sedar ina caussa essenziala della fiasta".

Ils 3 da matg, Anflada dalla
s.Crusch.
Rogaziuns

Messa bassa allas 5. Suent processiu culla particla dalla s.crusch tras il vitg.
Gliendisdis: Processiu e las quater benedicziuns dil funs.
Mardis: Processiu a Breil
Mesjamna: Processiu si Nossadunna e messa cantada.
processiu suenter messa en vischnaunca cul ss.

Dumengia egl otgavel da
Sontgilcrest:
S.Gion Battista,
Visitaziun da Maria:
Numnasontga,
Processiuns che vegnan aunc oz tenidas:
Anceinza,
Sontgilcrest
Cor da Jesus:

firau dallas auras, processiu si Nossadunna.
processiu si Nossadunna e leu messa.
treis gadas entuorn baselgia.
processiu el vitg cun quater staziuns.
processiu tras il vitg.
Processiu dator il vitg. Pli baul vegnevan quei di ils spirituals da Dardin, Danis e Breil sin visitaziun a Schlans.
messa la sera en caplutta da Nossadunna, retuorn en processiu cun candeilas en baselgia.
processiu si Nossadunna a Camertgeis.

Nossadunna da candeilas,

Fiasta dil s.Rusari,

Pleiv da Dardin e Breil

Ord pleiv:
S.Onna, 26-7,
S.Marc, 25-4 :
Enteifer la pleiv:
Rogaziuns
Sontgilcrest
Nossadunna d'uost,
Dumengia dil s.Rusari
Dardin: Ord pleiv:
S.Onna
S.Marc
Rogaziuns:

processiu cun las autras pleivs da Sutsassiala a S.Onna a Trun.
processiu a Schlans
fiasta da perdanonza
a Trun
a Schlans
Emprem di a Breil
Secund di a Danis

La mesjamna a Capeder

Ussa ei mo pli ina processiu da rogaziuns - cunquei che Dardin vegn provediu sco secunda pleiv - e quei a Capeder.

Entochen ca avon 20-30 onns mavan ins per il firau la auras si s.Clau, sur il vitg sper la via veglia Breil-Schlans.

Autras processiu:

Anceinza

Sontgilcrest

Fiasta dil s.Scapulier, perdanonza

Processiu da pleiv tier pleiv

Las pleivs dalla Cadi s'entaupan a Mustér. Buca gest enzatgei novissim. Gia avon tschentanners e duront decennis ein las pleivs dalla Cadi s'entupadas en fuorma da processiu d'in vischinadi a l'auter, d'ina pleiv a l'otra.

La presenta lavur vul dar in risguard anavos e presentar las grondas e devoziusas processiu d'antruras ellas scheinas dalla Cadi. Animaus dalla gruppa preparatorica per la sentupada a Mustér haiel rimnau cun agid dils pleivons, ed amitgs dalla historia locala, las processiu da pli baul. Numerusas fuvan ellas - ed oz tuttas svanidas ord ils pli divers motivs. El temps hodiern han ellas giu negin plaz pli. Ellas devan perdetga d'ina profunda cardientscha e religiun praticada da nos antenats.

Tenor dretg dalla baselgia catolica ein processiu in viadi festiv dil pievel cartent sut la direziun dils pleivons. Ella entscheiva e finescha en in liug sogn ed ei tenor basegns ina processiu d'engraziament, da rugar ni da penetenzia. (tenor Lexicon)

"La processiu ei nuot auter ch'in viagar organisau en bi uorden, che meina l'entira cuminonza parochiala, d'in sanctuari a l'auter. Duront quei vegn engraziu a Diu per ils benefecis retscharts ni rugau per cuntinuau agid en canzun ed oraziuns. Aschia daventa era la processiu ina semeglia dil viadi ch'il pievel dil Veder Testament ha fatg dall'Egipta ella Tiarasontga ed ei ina semeglia dil viadi ch'il pievel da Diu dil Niev, Testament, fa dall'Egipta da quest mund ella tiara sontga dil parvis."
ord Fegl parochial da s.Gions 1963/nr.8

Sursassiala

Ils da Sursassiala fagevan lur processiu enteifer lur scheinas - pia Tujetsch, Medel e Mustér.

Tujetsch

El protocol da visitaziun da 1643 vegn fatg davart las processiu la suandonta remarca:

Il zercladur vegn fatg processiu sil s.Gotthard, la vigelia da s.Gion Battesta a s.Bistgaun, Segnas e da s.Martin a Mustér en clastra.

S.Gottard

Dapi cu exact ils Tujetschins han fatg la processiu sil s.Gottard ei buca enconuscent. Carteivel el decuors dil 16avel tschentanner, segir el 17avel. Perdetga dat la sura notizia tenor rapport da visitaziun da 1643. Lu anflein nus el cudisch da batten sut datum dils 29 da zercladur 1697 la suandonta remarca: R.D.Kallenberg capellanus me absente Ludovic Jagmet ad processionem montem Gotthardi. Era daco quella processiu vegneva fatga ei oz buca pli d'eruir. La processiu cuzzava mintgamai dus dis, ils 28 e 29 da zercladur. La davosa ga ha plevon Giusep Hetz menau igl onn 1827 ils Tujetschins sil s.Gottard. Ils motivs ein bein stai la fleivla participaziun ed ins stueva sfurzar da prender part alla processiu ni pagar castitg. Mintga fiug fuva obligaus da tarmetter ina persuna. Persuenter ei vegniu fatg ina processiu a Tschamut per il di da s.Pieder e s.Paul. Quella ha cuzzau entochen igl onn 1911.

Mustér
Segnas
Mustér

il di da s.Gieri entochen 1907.
la vigelgia da s.Gion Battesta entochen 1904.
da s.Martin entochen 1907. Ina notizia e remarca da professor Placi Condrau, fatga 1863 en la GR, a caschun ch'ils da Tujetsch ein vegni per l'emprema ga sin via nova a Mustér da s.Martin secloma: nua che tuts ch'ei stai ina ga ni l'autra ufficial da vischnaunha han survegniu il gentar en claustra per engrazionta memoria pils survetschs, ch'ils da Tujetsch han giu prestau alla abazia en in combat cun ses renitents subdits dalla Val d'Ursera. Pli da vegl han ils Tujetschins aunc fatg ina processiu da s.Roc a Segnas per rugar Diu da salvar dalla muria - forse dapi la muria da 1637/38.

Segnas

Medel
S.Marc

Avon biars onns, aschia vegn ei detg, mava ina processiu da s.Marc da Medel a Mustér. Ei fuva il di dalla sedada dils buobs da Medel. Pli rabiau ch'ei mava tier - e pli bia graun ch'ei deva quei onn. Quella ei vegnida remplazzada cun ina processiu da Platta a Pardé.

Mustér
S.Vigeli a Sedrun, 24-6

Processiu da s.Vigeli, 24-6 a Sedrun. La davosa gada igl onn 1908.Dapi lu ei quella vegnida remplazzada cun ina processiu a s.Gada. 1961 ei la davosa processiu da s.Vigeli stada. Ella vegneva fatga mintga ga l'emprema dumengia suenter s. Gion naven dalla baselgia da s.Gions entochen s.Gada. La medema processiu vegneva fatga il secund di dallas rogaziun. Ella ei vegnida fatga la davosa gada igl onn 1973 e reprida 1979 sco suletta processiu dallas rogaziuns.

Sutsassiala

Da s.Marc mavan tuttas pleivs a Schlans.

S.Marc:

Trun, Zignau, Dardin, Breil, Danis fan processiu a Schlans. Tochen ca. 1902 vegnevan era Rabius, Sumvitg e Surrein. Avon messa dat il plevon ina marena als spirituals.
Davart quella processiu scriva G.A. Pfister en la historia e cultura da Schlans cumpariu ellas Annalas annada XLV il suandont: „Ferton ch'il predicatur en la baselgia fulenada sedeva tutta breigia de migliorar ses auditurs pelegrins, deva ei per regla sin cadruvi ni en ina streglia ina brava sedada denter ils buobs, che havevan gia enten bitschar las crusch dau in brav stausch. Trun e Sumvitg formavan ina partida encunter Schlans e Breil. Bein enqualin restava mo per amur de s.Marcus in onn pli ditg denter ils buobs. Fuva la caniala gronda, deva ei glieud che pretendevan in bien onn. Per quels fuva il sedar ina caussa essenziala della fiasta".

S.Onna

serimnavan tuttas pleivs a Trun tier s.Onna.
Il di da s.Onna, 26-7 arrivavan la processiu ord las pleivs da Sumvitg, Schlans e Breil visitond igl empren la caplutta da s.Onna. Silsuenter assistevan tuts ad in survetsch divin communabel ella pli vasta baselgia parochiala. Dapi 1734 entochen 1900 pelegrinava era ina processiu ord la pleiv da Sursaissa quei di tier la caplutta da s.Onna. (1682 schizun ina processiu dallas pleivs d'Andiast e Pigniu)

Sumvitg
Rogaziuns

Il tierz di dallas rogaziuns mava la pleiv da Sumvitg cun quella da

S.Crusch, 3-5,
Cor da Maria,

Trun a Zignau. Leu era messa e priedi dils plevons da Sumvitg, Surrein e Schlans tenor tur. Igl onn 1837 ha la vischnaunca da Sumvitg concludiu dad ir quei di culla processium mo tochen Trun. a Surrein ensemen cun Rabijs.

a Surrein

Quellas duas sura processiums ein vegnidas dismissas, empau muort las schliatas vias. Restaus ei igl usit ch'in representant dalla famiglia Schmid de Bubretsch ed in dalla famiglia da Sep Benedetg Candinas gidan quei di (tier la processium da s.Mudest a Surrein) a purtar las reliquias da s.Mudest, transportadas a Sumvitg ils 15 da zercladur 1770.

S.Marc, 25-4,

processium cun Surrein e Rabijs, lu Trun e Zignau a Schlans entochen 1956.

Processium dallas squadras, visitaziun da Nossadunna, era firau dallas auras, ils 2 da fenadur:

Processium entuorn las squadras. Il motiv fuva igl imitar il viadi da Nossadunna ed era rugar per aura favoreivla. Surrein va a Rabijs e cun lezs a Sumvitg. Il plevon da Surrein celebrava leu la s.messa. Da leu mava l'entira vischnaunca a Cumpadials ed a Surrein. Leu cantava il plevon da Sumvitg la s.messa. Duront la s.messa a Sumvitg vegneva igl uffeci dils morts recitaus. Pils da Surrein fuva finiu, ils auters mavan vinavon el rudi mintgamai tochen a casa.

Fiasta dil Scapulier, secunda dumengia da fenadur:

Processium a Rabijs. Era Surrein mava quei di a Rabijs.

S.Onna, 26-7,

Sumvitg, ensemen cun Surrein e Rabijs a Trun tier s.Onna. Silsunter messa en baselgia parochiala ensemen cun Schlans e las pleivs da Breil. Suenter puspei processium anavos a casa. Calau cun quella processium 1956 muort la liunga via ed il traffic.

Surrein

S.Marc,

Processium cun tuttas pleivs da Sutsassiala a Schlans. Emprema benedicziun dil funs. Ils plevons dallas differentas pleivs vevan da perdegar tenor tur.

Igl εμπrem di dallas rogaziuns

a Sumvitg e da leu cun l'entira pleiv a Cumpadials. Leu vegneva celebrau ina messa bassa. Silsunter cuntinuava la processium viers Surrein. Leu fuva survetsch divin cantau.

Entras in decret dalla Curia episcopala da 1901 eis ei stabiliu, che Surrein fa las processiums liturgicas sin il territori dalla pleiv.

S.Mudest

a Sumvitg da crusch si. Quella processium vegneva tenuta per da honor a s.Mudest ed era per sentupar cun la pleiv-mumma.

La dumengia dil s.Scapulier ni la dumengia suenter

mava Surrein cun processium a Rabijs. Carteivlamein dapi ch'ins ha baghegiau baselgia nova a Rabijs e midau patrocina naven dalla Naschientscha da Maria tier il s.Scapulier 1929. Egl urbari da 1957 vegn ella buca pli numnada.

Da s.Onna

mava la processium a Trun ensemen cun Rabijs e Sumvitg.

Fiasta dalla Visitaziun da Nossadunna, ils 2 da fenadur.

Processium entuorn las squadras. Il motiv fuva igl imitar il viadi da Nossadunna ed era rugar per aura favoreivla. Surrein va a Rabijs e cun lezs a Sumvitg. Il plevon da Surrein celebrava leu la s.messa. Da leu mava l'entira vischnaunca a Cumpadials ed a Surrein. Leu cantava il plevon da Sumvitg la s.messa. Duront la s.messa a Sumvitg vegneva igl uffeci dils morts recitaus. Pils da Surrein fuva finiu, ils auters mavan vinavon el rudi mintgamai tochen a casa. L'emprema gada plaida igl urbari da 1848 da quella processium. Carteivlamein per venerar Nossadunna dalla neiv.

Processium al Bogn da Tenigia.

Rabijs

Da s.Marc. 25-4,

vegn detg dils vegls da Surrein che lur vegls schevien ch'ei mavien ensemen culs da Rabijs en processium a Schlans. Negin sa cu ins ha entschiet e cu calau. En ina agenda da sur Gion Fidel Caduff da Cumbel, caplon a Rabijs, stat ei scret: Dallas rogaziuns drova il

	caplon buca far processius sch'el vul buc, ed aschia era buca da s.Marc. ca 1870!
Da s.cruschs, 3-5,	processiun a Surrein - ei perscretta en suranumnada agenda 1870. Motiv: per sentupar e festivar cun la pleiv vischina da Surrein. Cu ins ha calau, hai buc antlau. Las pli veglias publicaziuns che hai anflau dateschan da 1969 e cuntengnan nuot semeigliant.
S.Mudest, 15-6, a Sumvitg.	Il document da fundaziun caplania 1804 di sur da s.Mudest ed autras fiastas, "da far ella caplania la messa bassa, aschi baul ch'ils habitonts da Rabius pon arrivar tiel solem survetsch divin ella baselgia parochiala e vegnan leutier sin negina moda impedi." Pia nuot da processiun. En suranumnada agenda 1870 stat ei: Da s.Mudset messa marveglia e suenter processiun a Sumvitg. Matei per sentupar, selegrar e festivar cun la pleiv-mumma.
Processiun da squadras, Cor da Maria a Surrein,	mira sut Surrein davosa dumengia d'uost. Dapi cu buca enconuschent. L'agenda da sur Caduff cuntegn buc ella. Motiv: matei sentupar cun la pleiv vischina per selegrar e festivar cun lezza.
S.Onna, 26-8,	ils da Sumvitg e Surrein s'euneschan culs da Rabius en baselgia da Rabius e lu van tuts da cuminonza en processiun a Trun tier s.Onna. Cu ina ha calau ei buca d'anflar. Els urbaris da Rabius 1952 e Surrein 1957 figurescha ella.
Visitaziun da Nossadunna,	cun Surrein a Sumvitg da leu a Cumpadials e vi Surrein anavos a Rabius.
Trun	
S.Marc	Tier la baselgia da s.Gieri a Schlans serendevan las processius da Trun e Zignau il di da s.Marc, s'entupond leu cun talas dallas treis pleivs da Breil ed entochen entuorn 1890 aunc cun la processiun ord las treis pleiv da Sumvitg.
Ss.Trinitad	La dumengia dalla ss.Trinitad serendevan las processius da Trun e Zignau tier la baselgia dalla pleiv da Danis e s'entupavan leu cun quellas dallas autras pleivs da Breil e mintga auter onn aunc cun quella da Schlans.
Secund di dallas roagziuns.	Processiun a Sumvitg. Il plevon da Trun perdegava e cantava messa. Suenter mavan las processius da Trun e Sumvitg a S.Benedetg. Leu puspei messa cantada. Curdava quei di sin la fiasta dalla s.crusch, mava la processiun da Trun a Surrein. Entuorn 1830 mava la processiun igl emprem a S.Benedetg, leu messa bassa. Turnava lu a Sumvitg e cala cun survetsch divin e priedi.
Schlans	
Mardisdils dis dallas roagziuns	processiun a Breil. Partenza mesa las otg. Sa quella buca vegnir fatga, lu processiun tier Nossadunna si Camertgeis.
Dumengia dalla ss.Trinitad:	Mintg'auter onn processiun a Danis.
S.Onna:	Processiun a Trun entochen igl onn 1956.
Danis/Tavanasa	
Fiasta da Sontgilcrest. tochen ca. 1955	Processiun cul songgissim, baldachin, societad da musica e parada. In onn a Danis, in onn a Tavanasa, tras il vitg. Vegneva eregiu treis altars nua ch'ei vegneva dau la benedicziun. Ils altar vegnevan eregi ed ornai dils pli datier vischins.
S.Marc,	processiun a Schlans, leu s.messa (medemamein las pleivs da Breil e Dardin)
S.Onna,	processiun a Trun, caplutta s.Onna e lu s.messa en la parochiala (sin via cantunala).
Rogaziuns,	in avonmiezdi processiun a Dardin, l'auter di a Breil.
Fiasta dalla ss. Trinitad,	(dedicaziun da nossa baselgia) Processiuns a Danis: las pleivs da Dardin,Breil,Trun e Schlans.

Breil e Dardin

S.Onna, 26-7, processiuun cun las autras pleivs da Sutsassiala a S.Onna a Trun.
S.Marc, 25-4 : processiuun a Schlans
Dardin:
S.Onna a Trun
S.Marc a Schlans
Rogaziuns: Emprem di a Breil.
Secund di a Danis
La mesjamna a Capeder
Ussa ei mo pli ina processiuun da rogaziuns - cunquei che Dardin
vegn provediu sco secunda pleiv - e quei a Capeder.
Firau las auras Entochen ca avon 20-30 onns mavan ins per il firau las auras si
S.Clau, sur il vitg sper la via veglia Breil – Schlans.

Fontaunas: Martin Giger, Medel
Baselgias e capluttas Tujetsch, Hendry/Cathomas
Friberg Eusebi, Danis
sur Sep Fidel Sievi, Mustér
Gion Tenner Segnas
sur Paul Giger, Surrein
Historia dalla vischnaunca da Trun da P.A. Vincenz
Anton Duff, Sumvitg
sur Paul Casanova
Historia e cultura da Schlans da G.A. Pfister
sur Giusep Cathomas, Breil
La Pleiv da Surrein da sur Placi Sigisbert Deplazes

Tujetsch, ils 9-9-90 / Tarcisi Hendry